

Waarom zou je willen selecteren?

Waarom zou je betere bijen willen?

Koninginnenteeltdag 28 januari 2023
Pim Brascamp

Onder de powerpoint staan Notities (Notes) met een toelichting op de plaatjes en links naar websites.

Maar eerst

Bent u lid van de NBV?

Maar eerst

Doet u aan koninginnenteelt?

Maar eerst

Gaat u wel eens naar een “eiland”?

Marken, Ameland, Vlieland, Norderney, Wangerooge .....

Maar eerst

Doet u aan KI?

Waarom zou je willen selecteren?

Deel 1: Over selectie

Deel 2: Waarom zou je willen selecteren

Deel 1: Over selectie

Vier waarheden

Waarheid nummer 1

Selectie werkt altijd.

Waarheid nummer 1: Selectie werkt altijd

Great Danes and Chihuahuas by David Shankbone.jpg

360 officieel erkende hondenrassen

Koninginnenteeltdag 28-1-2011

Waarheid nummer 1: Selectie werkt altijd

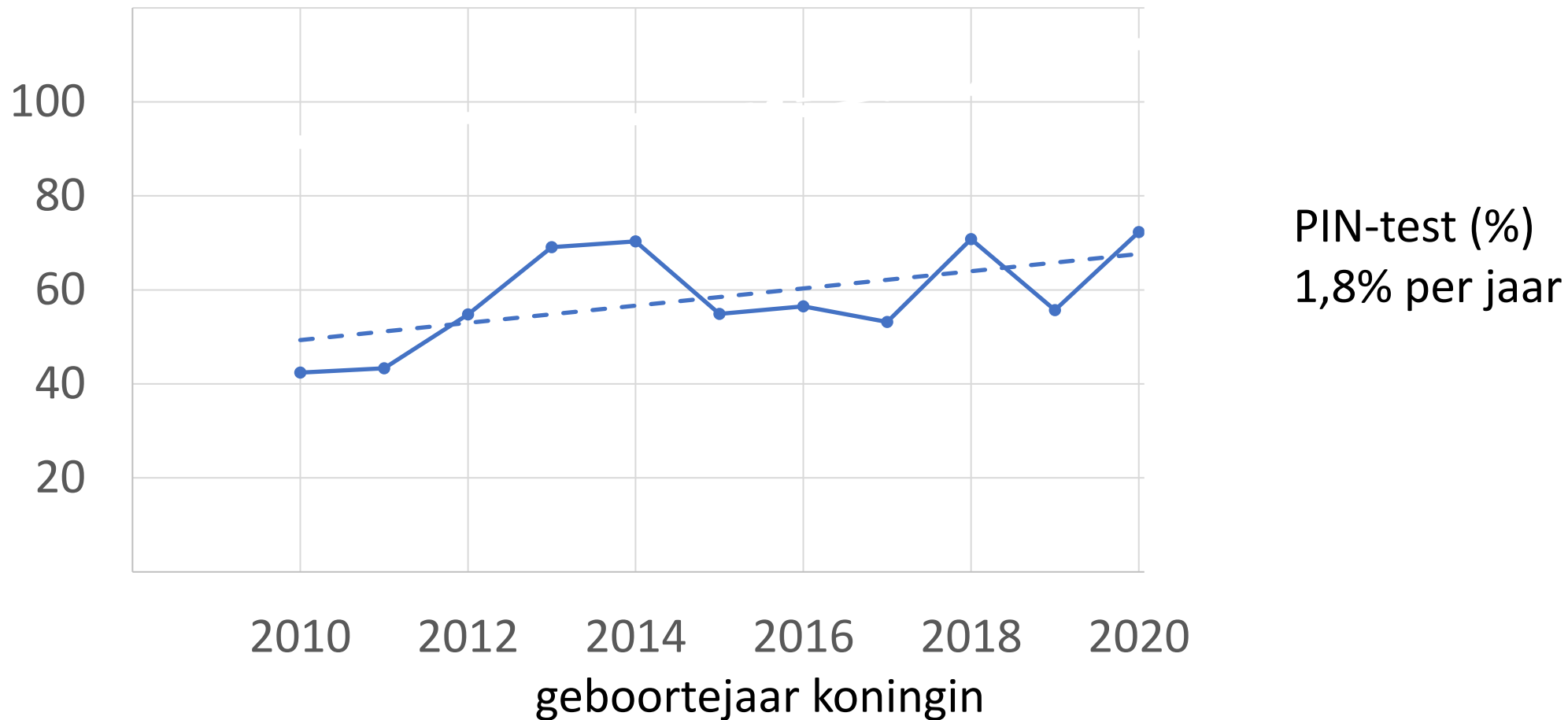
Selectie werkt altijd.

Soms kan het snel gaan, soms duurt het lang.

Hangt af van het relatieve belang van omgevingsfactoren ten opzichte van erfelijke aanleg.

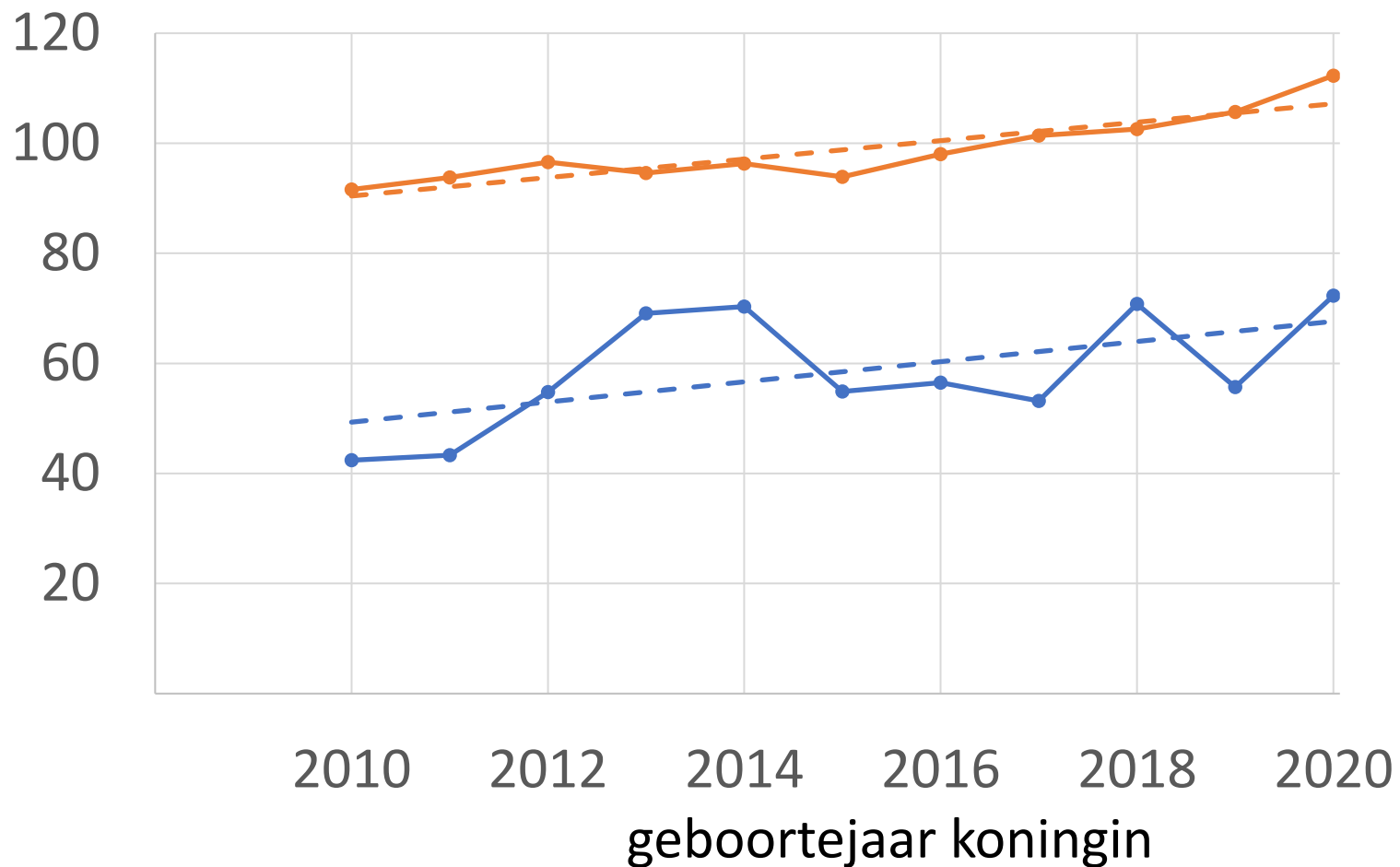
Waarheid nummer 1: Selectie werkt altijd (gegevens Werkgroep Beebreed-NL)

PIN-test per geboortejahr

Waarheid nummer 1: Selectie werkt altijd (gegevens Werkgroep Beebreed-NL)

PIN-test en teeltwaarde varroa-index

Teeltwaarde
Varroa-index (punten)
1,7 punt per jaar

PIN-test (%)
1,8% per jaar

Waarheid nummer 2

Selectie werkt altijd, ook als je er niet op uit bent

Waarheid nummer 2: Selectie werkt altijd, ook als je er niet op uit bent

---

Bijvoorbeeld:

Wintersterfte.

- Volken die niet overleven leveren geen koninginnen
- Volken die niet overleven leveren geen darren

Omgevingsfactoren waarschijnlijk van groot belang:

Weinig effect van ongewilde selectie, maar toch....

Waarheid nummer 2: Selectie werkt altijd, ook als je er niet op uit bent

---

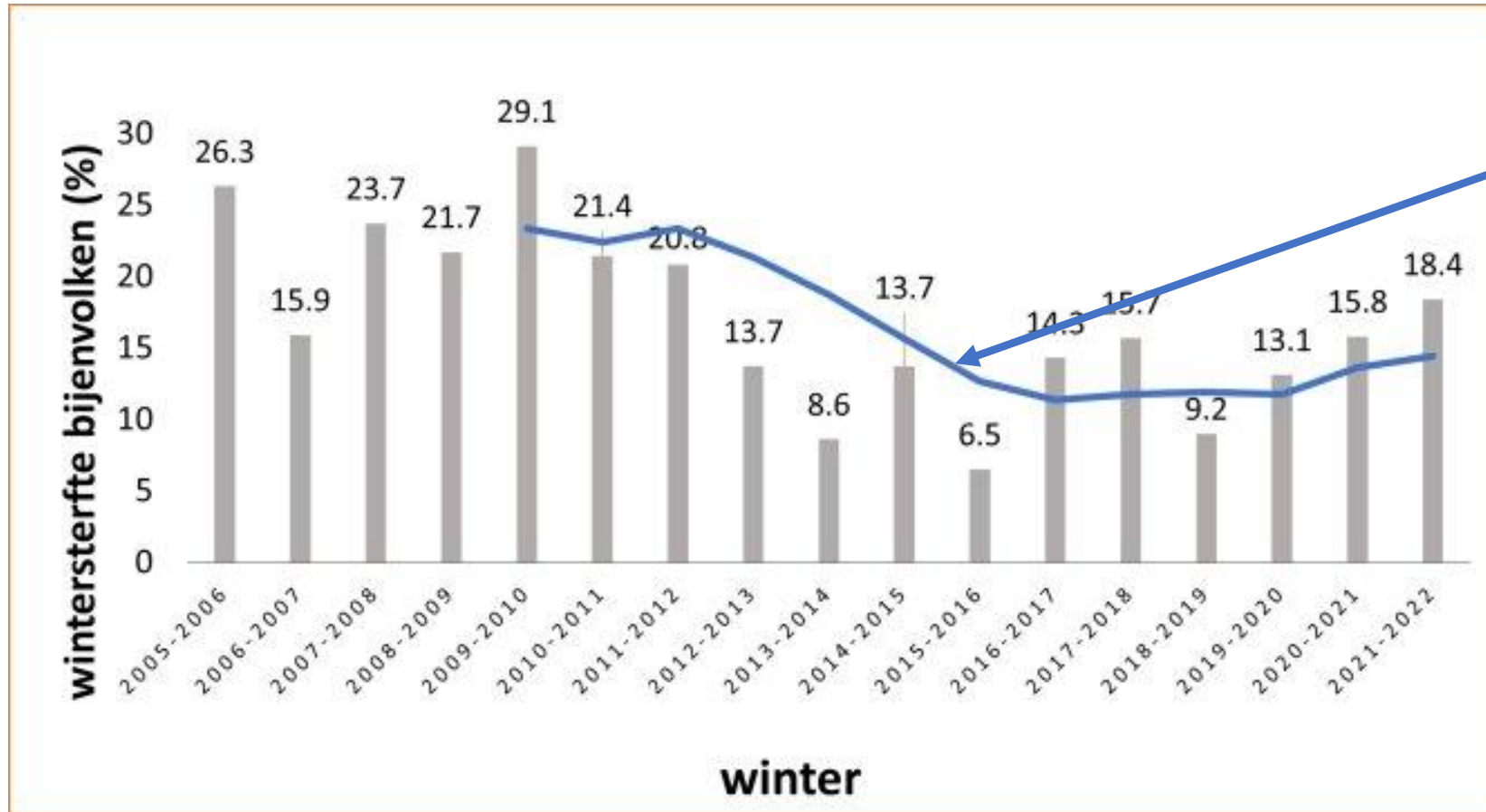
Bijvoorbeeld:

Resistentie tegen varroa.

- Varroa is een belangrijke factor bij wintersterfte.
- Omgevingsfactoren waarschijnlijk van groot belang.

Weinig effect van ongewilde selectie, maar toch.....

Waarheid nummer 2: Selectie werkt altijd, ook als je er niet op uit bent

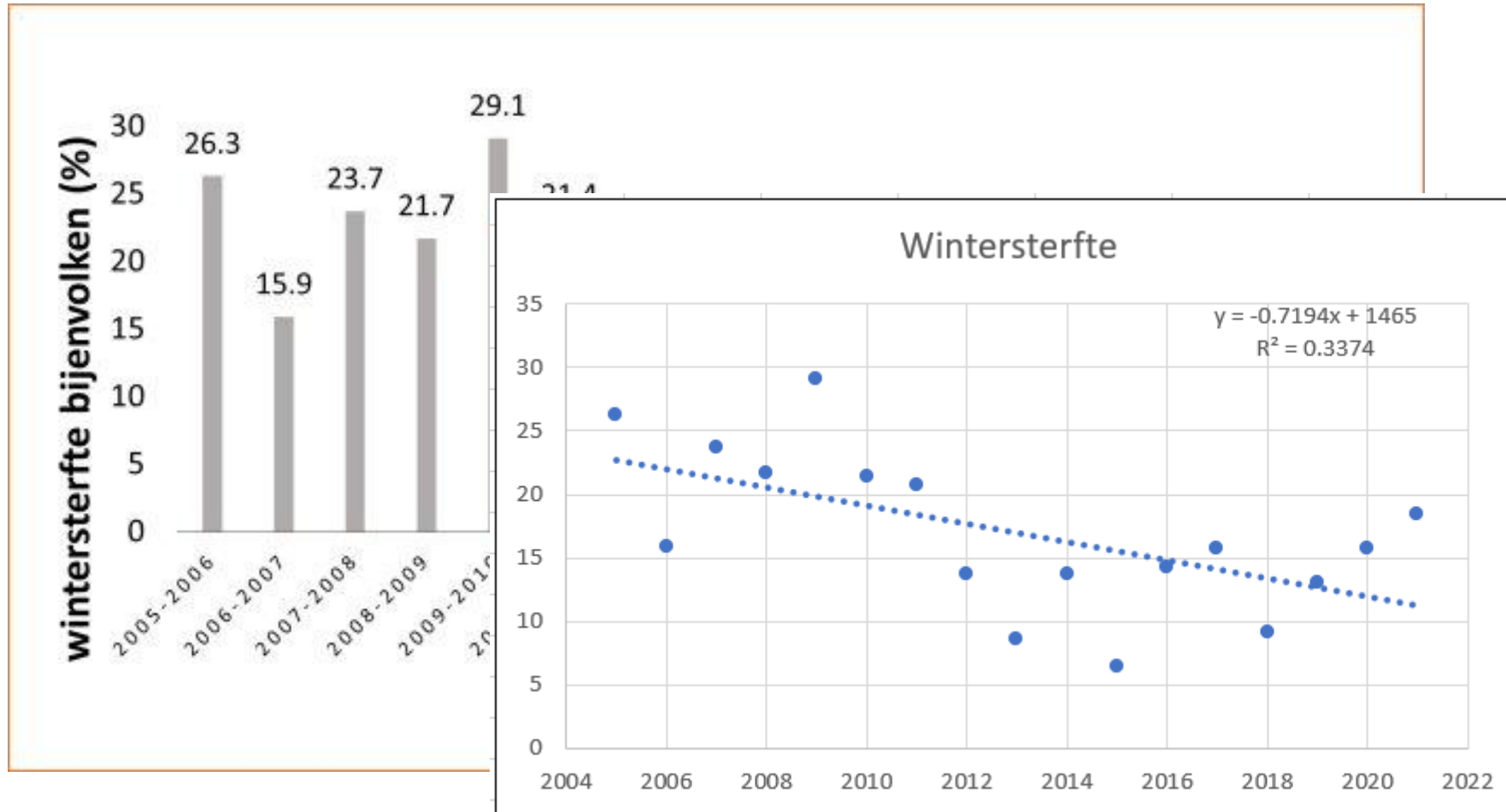

Wintersterfte. Grafiek website WUR, november 2022.

(Romée van der Zee, Lennard Pisa, Sjef van der Steen, Bram Cornelissen, Jolanda Tom)

Waarheid nummer 2: Selectie werkt altijd, ook als je er niet op uit bent

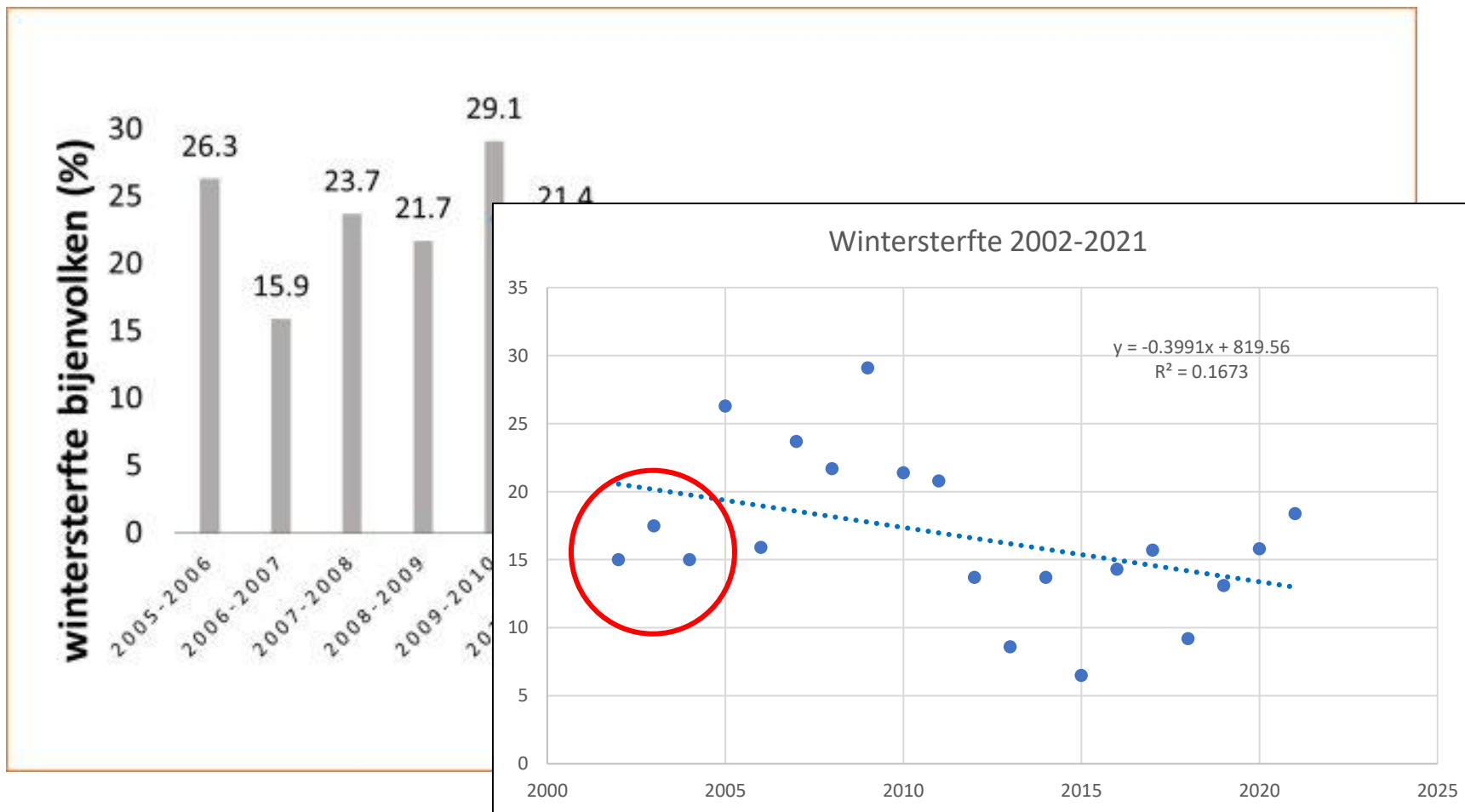

Afname:
0,7%
per jaar

Wintersterfte. Grafiek website WUR, november 2022.

(Romée van der Zee, Lennard Pisa, Sjef van der Steen, Bram Cornelissen, Jolanda Tom)

Waarheid nummer 2: Selectie werkt altijd, ook als je er niet op uit bent

Afname:
0,4%
per jaar

Extra punten 2002, 2003 en 2004, lezing Bram Cornelissen 27-9-2013, Vereniging voor Landbouwgeschiedenis

Waarheid nummer 3: Standbevruchting prima als iedereen mee doet

---

De reden is dat niet alleen toekomstige koninginnen uit
betere volken komen,

maar ook de darren!

Waarheid nummer 4: Standbevruchting werkt niet als je wat anders wil

---

Voorbeeld: Je wil zuivere zwarte bijen terwijl de “buren” ook Buckfast, Carnica en kruisingsproducten hebben.

Voorbeeld: Je selecteert extra op weerstand tegen varroa maar je “buren” doen dat niet.

Waarheid nummer 4: Standbevruchting werkt niet als je wat anders wil

---

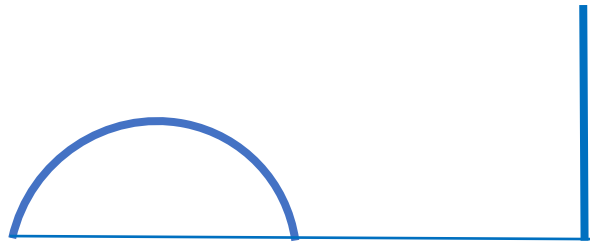
Het is als het verhaal van de kikker die steeds de halve afstand tot een muur springt.

Waarheid nummer 4: Standbevruchting werkt niet als je wat anders wil

---

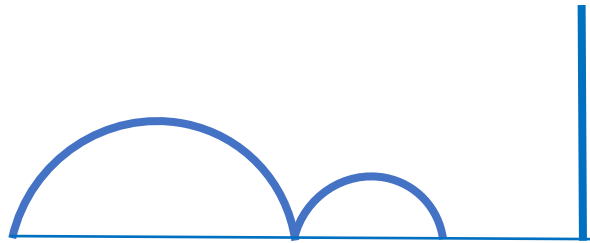
Het is als het verhaal van de kikker die steeds de halve afstand tot een muur springt.

Waarheid nummer 4: Standbevruchting werkt niet als je wat anders wil

---

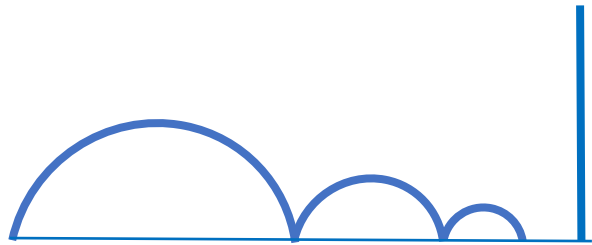
Het is als het verhaal van de kikker die steeds de halve afstand tot een muur springt.

Waarheid nummer 4: Standbevruchting werkt niet als je wat anders wil

---

Het is als het verhaal van de kikker die steeds de halve afstand tot een muur springt.

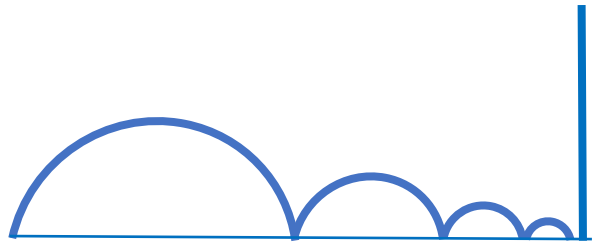

Waarheid nummer 4: Standbevruchting werkt niet als je wat anders wil

---

Het is als het verhaal van de kikker die steeds de halve afstand tot een muur springt.

Waarheid nummer 4: Standbevruchting werkt niet als je wat anders wil

Dan bevruchting op een eiland of met KI.

Ameland

Op weg naar Vlieland

KI-apparaat

Waarheid nummer 4: Standbevruchting werkt niet als je wat anders wil

Dan bevruchting op een eiland of met KI,
voorafgegaan door koninginnenteelt.

Overlarven

KadercursusKoninginnenteelt-IMME-191028

Teeltraam met ingekooide koninginnendoppen

VCI-website

Gemerkte koningin

VCI-website

Deel 1: Over selectie. Samenvatting

Waarheid nummer 1: Selectie werkt altijd

Waarheid nummer 2: Selectie werkt altijd, ook als je er niet op uit bent

Waarheid nummer 3: Standbevruchting prima als iedereen mee doet

Waarheid nummer 4: Standbevruchting werkt niet als je wat anders wil

Deel 2: Waarom zou je willen selecteren

Dat is hetzelfde als:

Waarom zou andere bijen willen, anders dan wat er in de buurt rondvliegt?

Met als gevolg:

Koninginnenteelt

Eilandbevruchting of KI

Waarom zou gèèn betere bijen willen?

Standbevruchting

Op weg naar een nieuw landras (Deel 2)

Destijds meende Golz dat er bij de overerving sprake was van genetische dorrmoeder, wat een standimker natuurlijk heel goed uit zou komen. Voor het cel deze redenering echter niet op: een werkster ontvangt de helft van haar genen en de helft van de vader. Toch ligt de zaak iets ingewikkelder dan zij lijkt. Twee hierbij bekijken: het mitochondriaal DNA en het microbiom.

Vrouwelijke dominantie?

Mitochondriaal DNA of mtDNA is een klein ringvormig DNA dat zich niet in de celkern bevindt, maar in de mitochondriën, die in elke cel voorkomen en daar fungeren als productiecentra van de energie die een cel nodig heeft om te kunnen functioneren. Het mitochondriaal DNA erft zowel bij dieren als planten normaliter uitsluitend over via de vrouwelijke lijn en gaat dus niet over met het sperma of stuifmeel. Bij dieren bevinden de mitochondriën van de mannelijke spermacel zich in de staart ervan, die bij de bevruchting meestal niet de eicel binnendringt.

En misschien wordt wel 90% geleverd door het DNA van de parasieten, gisten, bacteriën, archaea, schimmels en virussen in dat volk. Dit alles samen heeft invloed op wat er gebeurt in een bijenvolk.

Om te weten wat het sterkste volk is moeten we niet alleen kijken naar de genen van koningin, darren en werkers, maar naar alle genen aanwezig in het volk. Dat geldt ook voor selectie en veredeling: een uitverkoren volk is niet slechts een uitverkoren koningin, maar een uitverkoren geheel.

ving, en het a
imker om het
De teelt door
vruchting is ei
overtuiging va
alles zich laat
laten de natuu
selecteren ter
aangepast aan
Of dat in volge
helaas dus ma

Standbev
We weten allen

Wietse Bruinsma, Bijenhouden augustus 2022

26

Bijenhouden 2022.4

'Survival of the fittest'. Tekening Henk van Ruitenbeek

Waarom zou betere bijen willen: Zuiverder zwarte bijen

- Na de laatste ijstijd de gangbare bij in onze contreien: inheems.
- Behoeden voor verdwijnen van het ras.
- Lokaal aangepast.
- Meer broedonderbreking, remt varroa.

Wikipedia European dark bee

Waarom zou betere bijen willen: Zachtaardiger bijen

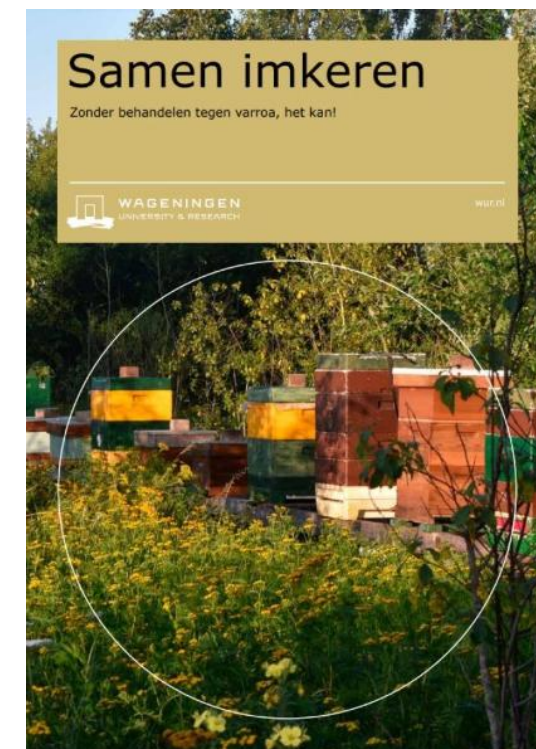
- Past beter in een dichtbevolkt land.
- Geen bescherming nodig, werkt plezierig.
- Leuk voor de kleinkinderen.
- Bevruchtingseilanden beschikbaar.

Waarom zou betere bijen willen: Niet behandelen tegen varroa

- Behandelen is een hoop soesa.
- Het seizoen houdt weer gewoon op na het inwinteren.
- Weinig mijten is goed voor de gezondheid van de bijen.
- Behandelen is niet natuurlijk.

Waarom zou betere bijen willen: Naar Vlieland gaan

- Niet alleen zachtvaardig, verder ook prima.
- Beste Carnica-volken van NW-Europa.
- Koninginnen telen is leuk.
- Er is een overlarfproject in de buurt.

Waarom zou betere bijen willen: Naar Ameland gaan

- Buckfast combineert beste eigenschappen.
- Darrenvolken van gerenommeerde telers.
- Gezellig om kastjes te brengen.
- Er is een overlarfproject in de buurt.

Deel 2: Waarom zou je willen selecteren

Koninginnenteelt en selectie is gewoon leuk
en bovendien spannend!

Samengevat

Waarheid nummer 1: Selectie werkt altijd

Waarheid nummer 2: Selectie werkt altijd, ook als je er niet op uit bent

Waarheid nummer 3: Standbevruchting prima als iedereen mee doet

Waarheid nummer 4: Standbevruchting werkt niet als je wat anders wil

Waarom zou je willen selecteren?

Koninginnenteelt en selectie is gewoon leuk
en bovendien spannend!

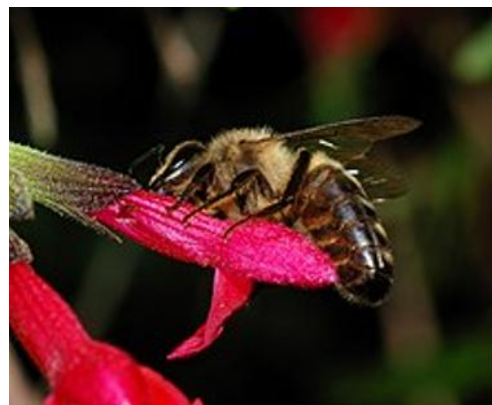
KI-dagen

Als je op de hoogte gehouden wil worden over KI-dagen:

pim@brascamp.nl

Waarom zou je willen selecteren?

Wikipedia [European dark bee](#)

Dank voor uw aandacht

thuispagina

Werkgroep Beebreed Nederland

BEEBREED